

برنامه‌ی اقدام برای حقوق بشر و دموکراسی (۲۰۱۵-۲۰۱۹)^۱ باعنوان کامل «حفظ حقوق بشر در قلب دستور کار اتحادیه اروپا»، برنامه‌ی جدید این اتحادیه برای تضمین یک‌پارچگی بیشتر در حمایت از حقوق بشر در جنبه‌های مختلف خارجی است. این برنامه حکایت از آن دارد که حمایت از حقوق بشر در حال تبدیل شدن به یکی از دستورکارهای اصلی سیاست‌های اتحادیه اروپا است؛ و اهمیت توجه یک‌پارچه به ملاحظات حقوق بشری در جنبه‌های مختلف خارجی سیاست‌های اتحادیه اروپا، به‌ویژه در رابطه با تجارت و سرمایه‌گذاری، مهاجرت و پناهندگی، سیاست‌های توسعه و هم‌چنین مبارزه با تروریسم را نشان می‌دهد.

(Nakanishi, 2018, p. 4)

۲-۱. ابزارهای فشار حقوق بشری اتحادیه اروپا

در چارچوب نظریه نوگراشی، اتحادیه‌ی اروپا یکی از کنشگران اصلی در شبکه‌ی وسیع بازیگران دولتی و غیردولتی (داخلی و خارجی) فشار حقوق بشری را در سرمایه‌داری جهانی شکل می‌دهد. این بلوک مسئولیت تأسیس و اجرای بعضی از معاهدات حقوق بشری و نیز تفسیر و تضمین انطباق رفتارها با این معاهده‌ها است و دارای قابلیت بالایی برای اعمال فشارهای حقوق بشری است. این اتحادیه با دو ابزار اجبار (مداخله‌ی نظامی، تحریم‌های اقتصادی و پیگرد حقوقی- قضایی) و اقتناع پروژه‌ی فشار حقوق بشری علیه کشورهای بی‌پروا را دنبال می‌کند. به‌طورکلی، ماهیت اصلی فشارهای اتحادیه‌ی اروپا برای ملزم ساختن کشورها به رعایت حقوق بشر جهانی شامل: ۱- فشارهای سیاسی - نظامی (مداخله‌ی نظامی و فشارهای سیاسی)؛ ۲- فشارهای فرهنگی - اجماعی (از جمله تجویز رهنمودهای آموزشی)؛ ۳- پیگردهای حقوقی - قضایی؛ و ۴- فشارهای اقتصادی می‌شود. در سه روش نخست، امکان کمتری برای رهنمون‌سازی کشورها برای تبعیت از حقوق بشر جهانی وجود دارد. کانال اقتصادی و استفاده از سازوکارها، نهاد و رژیم‌های سرمایه‌داری، مهم‌ترین راه برای هدایت و ملزم کردن کشورها به رعایت حقوق بشر جهانی است. فشار اتحادیه‌ی اروپا در قالب ابزارهای سیاسی، نظامی،

1. Action Plan on Human Rights and Democracy (2015-2019)